

FINANČNÝ TRH (FT) A CENNÉ PAPIERE (CP)

---

bilov.sk

Banská Bystrica 2025

CHARAKTERISTIKA, FUNKCIE, ČLENENIE FT

FT predstavuje vrchol všetkých trhov. Stretáva sa tu ponuka voľných finančných prostriedkov a dopyt po týchto prostriedkoch, a tvorí sa cena, ktorá má rôznu podobu (úrok, kurz CP, kurz zlata, devízový kurz, poisťné a i.). Prostredníctvom FT sa presúvajú prostriedky od tých, ktorí ich majú prebytok (prebytkový sektor – investor = má dočasne voľné peňažné prostriedky), k tým, ktorí ich potrebujú (deficitný sektor).

Funkcie FT:

- a) základná ekonomická = presun voľných peňažných prostriedkov...,
- b) akumulačná = sústreďovanie dočasne voľných peňažných prostriedkov z prebytkového sektora,
- c) alokačná = umiestnenie peňažných prostriedkov tak, aby boli čo najviac zhodnotené,
- d) cenotvorná = sústreďovanie ponuky a dopytu a tvorba ceny,
- e) prerozdelená = sprostredkovanie zmeny držby fin. nástrojov a zabezpečenie likvidity,
- f) selekčná = podpora prosperujúcich a zánik neperspektívnych subjektov,
- g) ochrana investorov = proti rizikám najmä prostredníctvom poistenia,
- h) politická = štát využíva FT na realizovanie svojej politiky,
- i) úverová = úloha FT pri poskytovaní úverov.

Členenie FT:

- **z hľadiska emisie**
  - a) primárny
    - ✓ trh nových CP
    - ✓ obchodovanie s CP po prvýkrát
    - ✓ emitent získava prostriedky na investovanie
  - b) sekundárny
    - ✓ trh starých CP
    - ✓ nákup a predaj skôr emitovaných CP
    - ✓ neorganizovaný (medzi známymi, na základe inzerátov)
    - ✓ organizovaný – burzový (BCP); mimoburzový (voľne prístupný)
- **z teritoriálneho hľadiska** – národný, medzinárodný
- **z vecného hľadiska = zložky FT = segmenty FT**
  - ✓ peňažný
  - ✓ kapitálový
  - ✓ devízový
  - ✓ drahých kovov
  - ✓ poisťný

Úloha: Zopakuj trh, členenie trhu ponuka, dopyt, trhová rovnováha/nerovnováha

FT z vecného hľadiska – segmenty - charakteristika

Peňažný trh (PT)

Charakteristika	• miesto, kde sa stretáva ponuka a dopyt po krátkodobých fin. nástrojoch, a kde sa tvorí ich cena, • splatnosť finančných nástrojov je menej ako jeden rok, • slúži na krytie prevádzkových potrieb.
Nástroje	krátkodobé vklady (na požiadanie, termínované), šeky, zmenky, vkladné knižky, pokladničné poukážky, ostatné krátkodobé CP (vkladové listy, nákladný list, skladiskový list, konosament), krátkodobé úvery (kontokorentný, zmenkové, lombardné, spotrebný), operatívny lízing, faktoring
Subjekty	FO (občan, živnostník), PO (obch. spoločnosti, družstvá...), banky, orgány verejného sektora (vláda, mestá, obce, VUC, štátne inštitúcie a pod.), lízingové spol., faktoringové spol., medzinárodné spol., nadácie, neziskové organizácie a ďalšie
Znaky nástrojov	vysoký stupeň likvidity, nízke riziko, nižšie výnosy, väčšia stálosť cien
Cena na PT	úrok

Kapitálový trh (KT)

Charakteristika	• miesto, kde sa stretáva ponuka a dopyt po stredno a dlhodobých fin. nástrojoch, a kde sa tvorí ich cena, • trh so stredno a dlhodobými fin. nástrojmi, ktorých splatnosť je viac ako jeden rok, • slúži na financovanie investícií, • môže byť primárny, sekundárny, organizovaný, neorganizovaný, národný, medzinárodný atď.
Nástroje	podielové listy, stredno a dlhodobé úvery (zopakuj z BS), finančný lízing, forfaiting, ďalšie CP (akcie, dočasné listy, kupóny, družstevné podielové listy, dlhopisy, hypotekárne záložné listy, obligácie, štátne dlhopisy, swaps, futures, opcie,
Subjekty	FO (občan, živnostník), PO (obch. spoločnosti, družstvá...), banky, orgány verejného sektora (vláda, mestá, obce, VUC, štátne inštitúcie a pod.), lízingové spol., faktoringové spol., medzinárodné spol., nadácie, neziskové organizácie a ďalšie, správcovské spoločnosti
Znaky nástrojov	nízky stupeň likvidity, vyššie riziko, vyššie výnosy, nestálosť cien
Cena na KT	úrok, kurz CP

Devízový trh (DT)

Charakteristika	• trh s peňažnými prostriedkami v cudzej mene (PPCM), • miesto, kde sa stretáva ponuka s dopytom po zahraničných menách, prípadne po peňažných nástrojoch, ktoré sú v zahraničnej mene, a kde sa tvorí ich cena • nákup alebo predaj národných mien za inú menu,
Nástroje	PPCM (valuty, devízy - zopakuj)
Subjekty	obchodné/komerčné banky, centrálné banky, zmenárne, FO, PO...
Cena na DT	menový alebo devízový kurz (priamy, nepriamy - zopakuj)

Trh drahých kovov (TDK)

Charakteristika	trh s drahými kovmi (zlato, striebro, platina)
Nástroje	drahé kovy
Subjekty	centrálné banky, podniky – nová produkcia
Cena na TDK	Zlato - obchoduje sa so zlatými tehličkami alebo zlatými prútmi; cena sa stanovuje za 1 trójsku uncu (tr. oz.) = 31,1034 g zlata. Obchoduje sa na medzinárodných burzách v Londýne, New Yorku, Tokiu.

Poistný trh (PoiT)

Charakteristika	trh s poistením a zaistením
Nástroje	poistenie, zaistenie
Subjekty	poisťovne (komerčné, zdravotné, sociálna) a zaistovne
Cena na PoiT	poistné

BURZA

Burza je najvyššou formou obchodu. Pre burzu platia všeobecné charakteristiky:

- tovar nie je na burze prítomný,
- obchoduje sa na presne vymedzenom mieste,
- obchoduje sa v presne vymedzenom čase,
- na burze obchodujú len členovia burzy.

Druhy búr:

a) podľa predmetu burzových obchodov

1. tovarová
2. netovarová (cenných papierov, nehnuteľností, drahých kovov, lodného priestoru)

b) podľa územného hľadiska

1. národná
2. medzinárodná
3. svetová

BURZA CENNÝCH PAPIEROV (BCP)

BCP je právnickou osobou oprávnenou **organizovať** dopyt a ponuku CP.

BCP **nie je** obchodníkom s CP.

Právna norma upravujúca BCP v SR je Zákon o BCP.

BCP Bratislava (BCPB) je jediný organizátor regulovaného trhu s cennými papiermi na Slovensku.

BCP je a. s. , zapisuje sa do OR. Na vznik BCP je potrebné povolenie NBS.

Môže ju založiť min. 10 zakladateľov (obchodník s CP, správcovská spoločnosť, poisťovňa, banka, právnická osoba so sídlom v zahraničí s obdobným predmetom činnosti).

Akcionári BCPB

Akcie BCPB sú len zaknihované.

Akcionári	Podiel na základnom imaní
MH Manažment, a.s.	77,94%
Československá obchodní banka, a.s.	11,77%
Allianz-Slovenská poisťovňa, a.s.	5,07%
Slovenská sporiteľňa, a.s.	3,93%
Ostatní	1,29%

Orgány BCP:

- a) **valné zhromaždenie** (najvyšší orgán, schvaľuje stanovky burzy, rozhoduje o ZI, volí a odvoláva členov predstavenstva – *určí, kto bude predsedom predstavenstva* - a dozornej rady, schvaľuje účtovnú závierku, rozhoduje o rozdelení zisku a tantiém, rozhoduje o skončení činnosti burzy)
- b) **predstavenstvo** (štatutárny orgán burzy, schvaľuje návrh burzových pravidiel a ich zmeny, vymenúva a odvoláva generálneho riaditeľa, rozhoduje o prijatí CP na príslušný trh burzy, udeľuje práva a odníma oprávnenie obchodovať na burze)
- c) **dozorná rada** (kontrolný orgán burzy, dohliada na hospodárenie burzy, členmi nesmú byť zamestnanci burzy)
- d) **generálny riaditeľ** (výkonný orgán, je zamestnancom burzy, je prokuristom burzy, riadi činnosť burzy)

Obchodovanie na BCPB: len členovia burzy a NBS.

Členom BCPB môže byť len obchodník s cennými papiermi, zahraničný obchodník s cennými papiermi, banka, zahraničná banka, správcovská spoločnosť alebo zahraničná správcovská spoločnosť, ak splní podmienky stanovené Burzovými pravidlami a BCPB rozhodne o jeho prijatí.

Trhy BCPB, tzv. regulovaný trh tvorí:

- a) trh kótovaných CP- poukazuje na kvalitu emitenta, musí splniť podmienky BCP podľa druhu CP – len najkvalitnejšie CP a
- b) regulovaný voľný trh burzy – ostatné CP prijaté na obchodovanie na BCPB.

Špecifickou burzovou činnosťou sú špekulácie na burze. Burzový špekulant kupuje spravidla CP na krátku dobu, aby ich ďalej so ziskom predal. Zisk sa potom rovná kurzovému rozdielu. Burzová špekulácia má dve formy:

1. *na pokles kurzu* (bears, baissista) – počíta s poklesom kurzu, preto CP predá, aby ich k určitému termínu kúpil za nižší kurz
2. *na vzostup kurzu* (bulls, hausista) – predpoklad, že kurzy stúpnu v termíne dodávky, takže bude môcť predat CP za vyšší kurz.

FINANCOVANIE A INVESTOVANIE

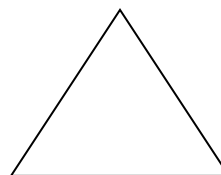
(doplniť poznámky z učebnice)

Financovanie (učebnica POE 4. ročník, strana 95 – 96)

- definícia „financovanie“ =
- spôsoby financovania

Investovanie (učebnica POE 4. ročník, strana 99 – 102)

- definícia „investovanie“ =
- investičný trojuholník = zlaté pravidlo investovania

- typy investorov:

Portfólio – definícia =

KOLEKTÍVNE INVESTOVANIE

Právna úprava: Zákon č. 594/2003 Z. z. o kolektívnom investovaní, v znení neskorších predpisov
Investovanie sa môže realizovať dvoma formami:

- formou individuálneho – priameho investovania,
- formou kolektívneho – nepriameho investovania.

Pri prvej forme investor investuje priamo do určitých produktov na finančnom trhu. Každé investičné rozhodnutie nesie so sebou určité riziko. Aby sa minimalizovalo, je vhodné každú investíciu diverzifikovať, čiže rozdeliť do viacerých projektov. Na dostatočnú diverzifikáciu je potrebný relatívne veľký objem finančných prostriedkov, ktoré bežný občan väčšinou nemá k dispozícii. Individuálni investori zvyčajne nemajú ani informácie, ani know-how na kvalifikovanú analýzu investícií. Forma tohto investovania je vysoko riziková.

Z dôvodu obmedzenia a rozloženia rizika vznikli špecializované finančné inštitúcie, tzv. inštitucionálni investori (finanční sprostredkovatelia), ktorí:

- združujú peňažné zdroje (prostriedky) individuálnych investorov
- za účelom ich ďalšieho zhodnotenia
- formou kolektívneho investovania na finančných trhoch.

Preberajú tak starostlivosť o spoľahlivé a výnosné uloženie kapitálu investorov formou kolektívneho investovania.

Kolektívne investovanie je zhromažďovanie peňažných prostriedkov od verejnosti (získanie od viacerých ako desiatich fyzických osôb)

- **na základe verejnej ponuky** (akékoľvek oznámenie, ponuka uskutočnené právnickou alebo fyzickou osobou – tlač, rozhlas, televízia, internet a iné elektronické komunikačné alebo informačné systémy, nevyžiadaný osobný kontakt),
- **s cieľom investovať takto zhromaždené prostriedky do majetku** (najmä cenné papiere burzy cenných papierov, zahraničnej burzy cenných papierov, vkladové listy, pokladničné poukážky vydané v Slovenskej republike, peňažné prostriedky na bežných účtoch a vkladových účtoch v bankách so sídlom v Slovenskej republike – diverzifikácia),
- **na princípe obmedzenia a rozloženia rizika.**

Kolektívne investovanie je zhromaždenie, správa a zhodnocovanie peňazí prostredníctvom ich investovania, pri ktorom sa prostriedky jednotlivcov investujú spoločne – kolektívne.

Najčastejšou formou kolektívneho investovania (aj na svetových trhoch) sú podielové fondy zastrešené správcovskou spoločnosťou. Hlavným cieľom podielových fondov je dosiahnuť vysoké výnosy a návratnosť vložených prostriedkov.

Subjekty kolektívneho investovania:

- investor, podielnik,
- správcovská spoločnosť,
- podielový fond,
- depozitár.

Investor a podielnik

Investorom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá svoje peňažné prostriedky použila alebo **má záujem použiť na nadobudnutie podielových listov vydávaných správcovskou spoločnosťou.**

Podielnik je investor, ktorý svoje peňažné prostriedky *použil* na nadobudnutie cenných papierov vydávaných správcovskou spoločnosťou (nákup podielových listov). Majetok všetkých podielnikov, ktorí zveria svoje peniaze správcovskej spoločnosti, sa sústreďuje v podielovom fonde.

Správcovská spoločnosť

- je právnická osoba,
- len a. s. + ZI podľa zákona,
- zapisuje sa do OR,
- Na vznik je potrebné povolenie NBS + NBS vykonáva dohľad
- ktorej predmetom činnosti je **zhromažďovať peňažné prostriedky od verejnosti a z takto zhromaždeného majetku vytvárať a spravovať podielové fondy.**
- vytvára aspoň jeden podielový fond vydávaním podielových listov.
- „spravuje“ majetok vkladateľov – svojich klientov. Spravovať niečí majetok znamená, že majetok je stále vlastníctvom toho, kto ho do spoločnosti vložil.
- Majetok, ktorý fond získal alebo získa, **nie je** majetkom ani správcovskej spoločnosti, ani podielového fondu.

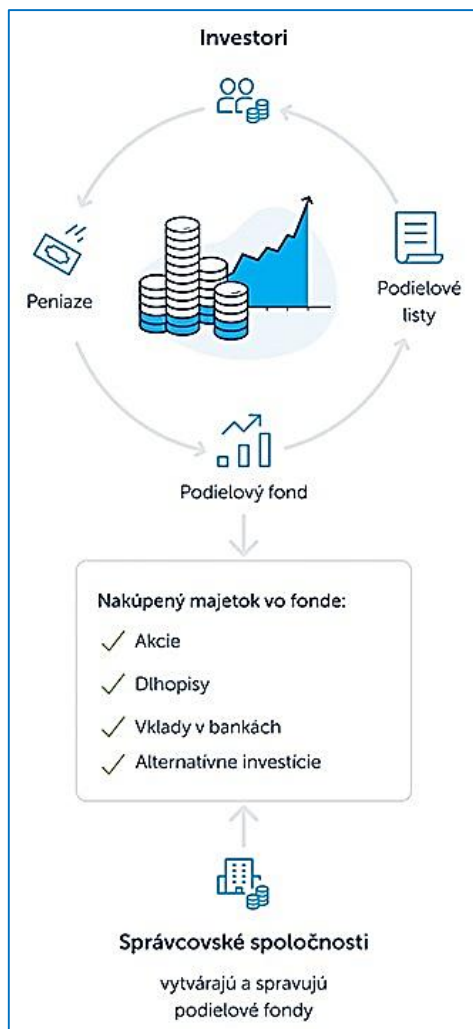
Podielový fond

- je subjekt **bez** právnej subjektivity pôsobiaci pri správcovskej spoločnosti.
- je spravovaný správcovskou spoločnosťou.
- Podielovým fondom sa rozumie spoločný majetok podielnikov zhromaždený správcovskou spoločnosťou vydávaním podielových listov a investovaním tohto majetku. Podielový fond funguje tak, že investori si zakúpia podielový list, ktorý môže znieť na jeden alebo viac podielov. Manažéri fondu za tieto finančné prostriedky získané od investorov nakupujú cenné papiere a obchodujú s nimi na svetových trhoch. Výnosy z obchodov môžu byť vyplácané alebo opäť investované.
- Kúpou podielového listu **sa investor stáva podielnikom, teda majiteľom určitej časti majetku podielového fondu.** Majetok podielového fondu je zložený najmä z cenných papierov, peňažných prostriedkov a iných majetkových hodnôt, ktoré sú v spoločnom vlastníctve podielnikov. Každému podielnikovi patrí podiel zodpovedajúci výške jeho investície.
- v PF je majetok rozdelený na podiely, ktoré zastupuje podielový list

Podielový list

- cenný papier, s ktorým je spojené právo podielníka na zodpovedajúci podiel na majetku v podielovom fonde a právo podieľať sa na výnose z tohto majetku,
- môže znieť na jeden alebo viac podielov na majetku v podielovom fonde,

Depozitár – banka, ktorá vedie BÚ pod. fondov a spr. spol.

Podľa zákona musí mať podielový fond depozitára. Depozitár je nezávislým orgánom, ktorý kontroluje, ako podielový fond nakladá s majetkom vkladateľov. Plní kontrolnú funkciu. Depozitárom môže byť len banka, vopred odsúhlasená aj Úradom pre finančný trh. Nemôže ním byť správcovská spoločnosť, ktorá tento fond spravuje.

TYPY A DRUHY PODIELOVÝCH FONDŮ

Podľa investičnej stratégie - podľa toho, aké je zloženie portfólia, čiže aké aktíva tvoria portfólio podielového fondu, rozlišujeme:

- peňažný,
- dlhopisový,
- európsky dlhopisový,
- akciový a pod.

Podľa toho, či sa počet podielnikov v čase mení alebo je stály, rozlišujeme fondy:

- a) otvorené a
- b) uzavreté.

Otvorený podielový fond je podielový fond, **ktorého podielnik má právo, aby mu na jeho žiadosť boli vyplatené podielové listy z majetku v tomto podielovom fonde.** Správcovská spoločnosť, ktorá otvorený podielový fond spravuje, je povinná podielnikovi vyplatiť predložený podielový list. Súčasťou označenia takého fondu musí byť aj obchodné meno správцovskej spoločnosti s uvedením slov „otvorený podielový fond“ alebo skratky „o. p. f.“. Výhodou otvoreného podielového listu je vysoká likvidita podielov vzhľadom na povinnosť spätného odkúpenia podielových listov.

Uzavretý podielový fond môže byť **vytvorený len na určitú dobu (nie viac ako 10 rokov).** Podielníci **nemajú nárok na spätný predaj podielových listov správцovskej spoločnosti.** Správcovská spoločnosť môže vydávať podielové listy uzavretého podielového fondu počas najviac dvoch rokov odo dňa začatia vydávania podielových listov. V praxi ide o menej využiteľný typ fondu.

CENNÉ PAPIERE

Učebnica s. 54 a 55

Základné pojmy:

Cenný papier = dokument alebo zápis, ktorý potvrdzuje, že investor investoval určitú sumu, alebo uznáva dlžobu dlžníka.

Menovitá hodnota CP = peňažná suma uvedená na CP

Kurz CP = cena určená a zverejnená burzou CP

Emisný kurz = cena, za ktorú predáva CP emitent pri jeho vydaní

Emisné ážio = rozdiel medzi menovitou a emisnou hodnotou (zopakuj z ÚČT)

Emitent CP = osoba, ktorá vydáva CP (FO, PO)

Investor = osoba, ktorá vložila svoje dočasne voľné peňažné prostriedky do finančných nástrojov.

Zlaté pravidlo investovania (optimálny pomer týchto hľadísk hodnotenia):

- ✓ výnosy = všetky príjmy, ktoré plynú z investície
- ✓ bezpečnosť = stupeň rizika (neistoty), ktorý sa týka očakávaných výnosov z investície
- ✓ stupeň likvidity = rýchlosť, s akou sme schopní premeniť investíciu späť na hotové peň. prostr.

Operácie s CP (učebnica s. 78 – 81):

- a) vydávanie CP = emisia (vlastná, cudzia)
- b) úschova, správa, uloženie CP – centrálny depozitár
- c) obchodovanie s CP (len PO – obchodník s CP – a. s. – obchodnú činnosť vykonáva prostredníctvom FO = maklér)

Obchody s CP:

- a) promptné – v daný deň kúpa i predaj
- b) termínované – kúpa a predaj v dohodnutom termíne

ČLENENIE (KLASIFIKÁCIA) CP

1. z hľadiska osoby veriteľa	- na doručiteľa - na meno
2. podľa podoby na burze CP	- listinné - zaknihované
3. podľa ekonomickej funkcie	- CP peňažného trhu - CP kapitálového trhu
4. z hľadiska zábezpeky	- so zárukou - bez záruky
~~5. podľa dlžníka – emitenta~~	- štátne - súkromné - komunálne (verejnoprospešných korporácií)
6. podľa emisie	- vydávané individuálne - vydávané hromadne
7. podľa druhu práva	- úverové (dlhové, dlžnicke) - majetkové
~~8. podľa charakteru dôchodkov z nich plynúcich~~	- prinášajúce stály dôchodok - prinášajúce premenlivý dôchodok - neúročené
9. podľa obehu	- obchodovateľné - neobchodovateľné
10. v zmysle Zákona o cenných papieroch	1. akcie - OZ 2. dočasné listy - OZ 3. podielové listy – Z. o KI 4. dlhopisy – Z. o dlhopisoch 5. vkladové listy – Z. o CP 6. pokladničné poukážky – Z. o CP 7. vkladné knižky – Z. o CP, Obč. Z., OZ 8. kupóny - OZ 9. zmenky – Z. zmenkový a šekový 10. šeky – Z. zmenkový a šekový 11. cestovné šeky 12. náložné listy, konosamenty 13. skladištné listy 14. skladiskové záložné listy 15. tovarové záložné listy 16. družstevné podielnické listy 17. iný druh CP, ktorý za CP vyhlási osobitný zákon (warranty, kuksy) } Z. o CP

CENNÉ PAPIERE PEŇAŽNÉHO TRHU

- Štátne pokladničné poukážky
- Vkladové listy
- Vkladné knižky
- Zmenky
- Šeky
- Dispozičné CP (nákladný list, konosament, skladiskový list)

Štátne pokladničné poukážky

- Úverový CP – splatnosť 3, 6, 9 mesiacov,
- Emitent: štát prostredníctvom MF SR a NBS, ECB
- Emisia v prípade nedostatku zdrojov v ŠR,
- Ponuka NBS pre KB a ostatným subjektom,
- Neobchodovateľné na BCP,
- Bezpečné – nízke riziko, likvidné, pevný výnos,
- Výnos sa určuje rozdielom medzi menovitou hodnotou pokladničnej poukážky a jej emisným kurzom,

Vkladové listy

- Úverový CP,
- emitentom sú výlučne obchodné banky,
- Ide vlastne o investovanie peňazí do inej formy, než uložením na účet v banke, výška vkladu je priamo uvedená na vkladovom liste,
- Výhodou je ich vyšší, pevný výnos a ochrana Zákonom na ochranu vkladov,
- Môžu byť emitované na kratšiu i dlhšiu dobu splatnosti,
- Na meno,
- zaručené CP,
- namiesto názvu vkladový list možno použiť označenie vkladový certifikát alebo označenie depozitný certifikát,

Vkladné knižky

- CP, ktorý je dokladom o vklade,
- Na meno = neanonymné,
- Na heslo, na udalosť, eurové, devízové, termínované (s výpovednou lehotou) bez výpovednej lehoty,
- Disponovanie: vkladná knižka fyzicky prítomná + preukaz totožnosti,

Zmenky

Podľa samostatného dokumentu (zopakuj z POE3)

Šeky (aj cestovné šeky)

Dispozičné CP:**Náložné listy = Nákladný list**

Sú to CP, s ktorými je spojené právo požadovať od dopravcu *vydanie zásielky* v súlade s obsahom listiny. Náložný list v námornej doprave sa nazýva KONOSAMENT.

Skladištné/skladiskové listy

Sú CP, s ktorými je spojené právo požadovať vydanie *skladovanej veci*. Môže znieť na meno alebo doručiteľa možno ho prevádzať na inú osobu rubopisom.

Využívajú sa pri lombardnom i inom úvere.

CENNÉ PAPIERE KAPITÁLOVÉHO TRHU

MAJETKOVÉ

- akcie
- dočasné listy
- kupóny
- podielové listy
- družstevné podielové listy

ÚVEROVÉ

- dlhopisy
- hypotekárne záložné listy
- obligácie
- štátne dlhopisy

a) Majetkové cenné papiere

AKCIA (zopakuj z PKN2)

Akcia – cenný papier, na základe ktorého má vlastník akcie (akcionár) právo riadiť spoločnosť, právo podieľať sa na zisku = dividendy, právo podielu na likvidačnom zostatku a povinnosť splatiť menovitú hodnotu v stanovenej lehote. Kým nie je splatená menovitá hodnota, nahrádzajú akcie **dočasné listy**.

Základnou povinnosťou akcionára je splatiť v stanovenej lehote celú menovitú hodnotu akcie.

Vydávanie akcií = **emisia** – emitent len a. s.

Menovitá (starší pojem nominálna) **hodnota akcie** = suma na nej vyznačená

Kurzová (trhová, burzová) hodnota akcie (kurz akcie) = cena, za ktorú sa predáva na burze CP

Ážio = rozdiel medzi menovitou a trhovou cenou akcie

Výnosnosť akcie = $(\text{dividenda} : \text{menovitá hodnota akcie}) \times 100$

Podoba akcií:

- listinné – materializované = listina
- zaknihované (dematerializované) = neexistujú v skutočnej podobe, zapísané sú v centrálnom registri

Akcie sa *skladajú* zvyčajne z troch častí:

1. plášť akcie (obsah akcie)
2. kupónový arch (obsahuje 10 – 30 kupónov; kupón slúži na vyplatenie dividendy)
3. talón (slúži na vydanie nového kupónového archu)

Druhy akcií:

1. na meno – sú prevoditeľné rubopisom
2. na majiteľa (doručiteľa) – sú prevoditeľné odovzdaním
3. zamestnanecké – znejú na meno a môžu sa prevádzať iba medzi zamestnancami a. s. alebo zamestnancami a. s. , ktorí odišli do dôchodku. Súhrn menovitých hodnôt nesmie prekročiť 5 % ZI. Pri úmrtí majiteľa alebo po ukončení pracovného pomeru zanikajú práva z tejto akcie a táto akcia sa musí vrátiť a. s. Odkupuje sa podľa stanov a. s. zvyčajne v kurzovej – trhovej hodnote.
4. kmeňové – obyčajné akcie. Ich majitelia sú nositeľmi všetkých rizík spojených s podnikaním a. s.
5. prioritné – sú s nimi spojené prednostné práva týkajúce sa dividendy. Vlastníci nemôžu hlasovať na valnom zhromaždení. Súhrn ich menovitých hodnôt nesmie prekročiť 50 % ZI.

DOČASNÉ LISTY

Je to CP na meno, s ktorým sú spojené práva vyplývajúce z akcií, ktoré dočasný list nahrádza.

Dočasný list vymení a. s. za akcie po splatení menovitej hodnoty akcií. Obsahujú menovitú hodnotu upísaných akcií, prípadne ich druh a splatenú časť ich menovitej hodnoty.

KUPÓNY

Vydávajú sa pre uplatnenie práva na výnos z akcie, dočasného listu, podielového listu alebo dlhopisu. Vydávajú sa v kupónovom hárku (archu), súčasťou ktorého môže byť aj talón (tento nie je CP).

PODIELOVÉ LISTY - podielnik

- osobitná časť "Kolektívne investovanie",
- cenný papier, s ktorým je spojené právo podielníka na zodpovedajúci podiel na majetku v podielovom fonde a právo podieľať sa na výnose z tohto majetku,
- môže znieť na jeden alebo viac podielov na majetku v podielovom fonde,
- nie sú chránené Z. na ochranu vkladov

DRUŽSTEVNÉ PODIELNICKÉ (podielové) LISTY

- emitent: družstvá,
- CP pre členov družstva podľa vkladu,
- určujú podiel na majetku družstva.

b) úverové cenné papiere

DLHOPISY

Je s nimi spojené právo majiteľa požadovať splatenie dlžnej sumy v menovitej hodnote a vyplácanie výnosov z tohto dlhopisu. Emitent je povinný tieto záväzky plniť. Emitentom môže byť FO aj PO zapísaná v OR, alebo štát. Sú to zaručené CP (istý výnos). Môže znieť aj na cudziu menu. Výnos dlhopisu môže byť určený

- pevnou úrokovou sadzbou,
- pevnou úrokovou sadzbou a podielom na zisku,
- rozdielom medzi menovitou a kurzovou hodnotou,
- vyžrebovanou prémie,
- pohyblivou úrokovou sadzbou alebo kombináciou týchto spôsobov.

Druhy dlhopisov:

1. hypotekárne záložné listy – krytie je zabezpečené záložným právom na nehnuteľnostiach. Emitujú ich iba banky, ktoré poskytujú hypotekárne úvery. Sú to bankové obligácie.
2. obligácie – dlhopis s dlhšou dobou splatnosti, emitovaný s cieľom získať peňažné prostriedky na dlhšie obdobie a s istotou, že veriteľ neskôr od svojho rozhodnutia neodstúpi. Najčastejšie je to obdobie 15 rokov. Môžu byť štátne, komunálne, súkromné, zamestnanecké, bankové...
Komunálne obligácie – emituje banka a z výťažku ich predaja poskytne úver obci, ktorá o vydanie požiadala, alebo obec, ktorá za emisiu ručí svojim majetkom.
Zamestnanecké obligácie – sú vydávané emitentom výlučne pre zamestnancov, ktorí sú u neho v pracovnom pomere (aj dôchodcovia). Ostatné ustanovenia platia ako u zamestnaneckých akcií.
3. štátne dlhopisy – emitentom je SR prostredníctvom NBS a MF SR na základe rozhodnutia vlády. Jednou z foriem sú pokladničné poukážky.